

BARÁTH BÉLA LEVENTE

Molnár János

(1949–)

Nagyszalontán született 1949. november 5-én. Középiskolai tanulmányait a nagyváradai képzőművészeti középiskolában folytatta, melynek kapcsán több romániai országos ifjúsági kiállításon is szerepelt. 1969-ben érettségizett, majd betanított munkásként dolgozott a nagyváradai timföldgyárban. Ebben az időszakban kezdődött vers- és prózaírói működése, melynek zsengei 1969-ben jelentek meg. 1970 és 1975 között a Kolozsvári Egyetemi fokú Protestáns Teológiai Intézetben folytatott tanulmányokat, majd Szatmárnémetiben és Zilahon volt segédlelkész. Helyettes lelkészi szolgálatokat végzett Sülelmeden, Tamáshidán, Borossebesen 1975 és 1989 között.¹

Teológiai hallgatóként, majd lelkészi szolgálata mellett is tovább folytatta képzőművészeti és szépirodalmi alkotó tevékenységét. Bekapcsolódott a nagyváradai irodalmi közéletbe. 1980 és 1982 között az Ady Endre Irodalmi Kör vezetőségi tagja volt. Aktív résztvevője lett az 1982 márciusában elindított első romániai szamizdat folyóirat, az Ellenpontok működésének.² Emiatt a Securitate 1983 januárjában őrizetbe vette, de május 17-én megszüntette az ellene és a többi vizsgálat alá vont személy ellen indított eljárást. A Ceaușescu-diktatúra nyomásgyakorlását egyházi szolgálata során ismételtelen el kellett szenvednie. 1983 májusától egy évre még rokkantsági nyugdíjazását is kezdeményezték. 1988. szeptember 6-án Aradon felolvasta a falurombolással kapcsolatos beadványát, amely Tőkés László és az aradi lelkészértekezlet kiegészítéseivel „Az Arad-Temesvári Református Egyházmegye lelkészeinek tiltakozása a falurombolás ellen” címen vált ismertté.

1989 tavaszán telepedett át Magyarországra. A Szegedi Tudományegyetem könyvtárában helyezkedett el. Emellett 1992 őszétől bekapcsolódott a Debreceni Református Theológiai Akadémia Szegedre kihelyezett Vallástanári Tanszékén útjára indult, egyetemi szintű református vallástanárképzés munkájába. Előbb csak egyháztörténetet, utóbb vallástörténetet, dogmatörténetet és kutatási módszertant is tanított. *Terrorizmus és hit* címmel rendszeresen hirdetett speciálkollégiumi előadássorozatot. Jegyzeteket írt, részt vett a tanszék Szervezeti és Működési Szabályzatának elkészítésében és akkreditációs anyagai kidolgozásában. Az oktatói munka mellett az ő feladata volt a tanszéki könyvtár megszervezése és működtetése. Ennek jó eredményét később így összegezte: „A nulláról indulva tíz év alatt sikerült egy több mint ötezer kötetes szakkönyvtárat kialakítani.”³

1 Az életrajzi adatok forrása: dr. Molnár János: Szakmai önéletrajz (<http://old.drhe.hu/oktatok/molnar-janos> letöltve: 2018. április 10.).

2 Tóth Károly Antal: Az Ellenpontok rövid története <http://adatbank.transindex.ro/inchtm.php?akod=1516> (letöltve: 2018. 05. 12.).

3 Molnár i. m.

1996 és 1998 között részt vett a DRHE doktori képzésében, melynek eredményeként nyújtotta be *A Királyhágómelléki Református Egyházkerület története 1920–1941.* című disszertációját, amelyet 1999-ben védett meg. A téma kutatását tovább folytatva 2001-ben megírta a királyhágómelléki egyházkerület 1944 és 1989 közötti történetével foglalkozó kötetet is. 2003 októberében a DRHE-en docensi kinevezést kapott. Részt vett a katechéta-lelkipásztori munkatárs alapképzés, valamint a református vallásstanár mesterképzés akkreditációs anyagainak kidolgozásában. Szegedi egyetemi könyvtári munkahelyét 2003 végén feladta és a DRHE főállású oktatója lett. 2005-ben habilitált. 2007. január 1-től június 30-ig a DRHE Szegedi Vallásstanári Tanszékének megbízott vezetője volt. 2007 augusztusától nyugdíjba vonulásáig az egyháztörténeti tanszéken végzett oktatói munkája mellett ellátta a teológiai szakkönyvtár igazgatói feladatait.

Magyarországi működése során folyamatos újság- és szépírói munkásságot is kifejtett. A 2006/07-es tanév során Budapesten újságíróképzésben vett részt és újságíró bizonyítványt szerzett. Munkatársa volt az *Egyház és Világ*-nak és a *Várad*-nak, felelős szerkesztője a *Mécses*-nek, a Magyar Börtönpasztorációs Társaság folyóiratának. Ezekon kívül szak- és szépirodalmi közleményeinek sora jelent meg számos más folyóiratban és irodalmi antológiában.

Külsős szerkesztőként két éven keresztül vezette a Szegedi Városi Televízió *Lélektől lélekig* című műsorát. 2012-ben történészszakértőként vett részt Petényi Katalin–Kabay Barna: *Szigorúan ellenőrzött életek* c. dokumentumfilmjének elkészítésében.

Önálló szépirodalmi kötetei kronológiai rend szerint a következők voltak: *A pap, a csavargó meg a többiek* (novellák), Szeged, 1998; *Péntek esti szabadságunk* (interjúkötet Sall Lászlóval közösen), Nagyvárad, 1998; *Szárnyak* (versek), Szeged, 1999; *Disznók és gyöngyök* (két dráma), Szeged, 2002; *A csorvási intercity* (novellák), Szeged, 2003; *Csibész Erté* (regény), Szeged, 2007. *Az angol királynőhöz címzett fogadás* (novellák), Szeged, 2007; *Apokrif* (regény), Budapest, 2008. *Most és mindörökké* (regény), Budapest, 2018.

Válogatott írásai:

- Az egyetlen. Az Ellenpontok és az ellenpontosok története. Oral history. Szeged, 1993.
- A Királyhágómelléki Református Egyházkerület története 1920–1942. Nagyvárad, 1999.
- A Nagyvárad (Királyhágómelléki) Református Egyházkerület története 1944–1989. Nagyvárad, 2001.
- A Mindszenty-ügy Csanád vármegyében, In: Dienes Dénes–Szabadi István (szerk.): *Doctrina et Pietas. Tanulmányok a 70 éves Barcza József tiszteletére*, Debrecen, 2002, 60–71.
- Egy emlékirat margójára. Bakó László: A Péter Jánossal való beszélgetések rövid summái, In: Győri István (szerk.): *Hit és Tudomány. Tanulmányok dr.*

- Lenkeyné dr. Semsey Klára professzor asszony ötvenévi teológiai tanári és kutatói munkája jubileumára. Debrecen–Sárospatak, 2005, 208–227.
- 70 év kelet–nyugat határán, Partiumi Közlöny 15 (2005)/13, 4–6.
- Az 1956-os események és a hozzá vezető út Magyarországon és Romániában, Református Szemle 99 (2006)/4, 468–488.
- Az aradi állásfoglalás a magyar–román diplomáciai kapcsolatok és a „Vasile-dosszié” tükrében. Nagyvárad, 2008.
- Szigorúan ellenőrzött evangélium. 1. köt. Nagyvárad, 2009.
- Szigorúan ellenőrzött evangélium. 2. köt. Nagyvárad, 2010.
- Lehet-e időszerű Calvin ma?, Mediárium 4 (2010)/1, 47–61.
- Trianon szelleme a Szekuritáté megfigyelési dossziéiban, In: Peres Imre (szerk.): Kezdetben volt az Ige. Tanulmánykötet Lenkeyné Semsey Klára tiszteletére 80. születésnapja alkalmából. Debrecen, 2011, 381–389 (Acta theologica Debrecinensis 1).
- Egy református önálló hitoktató buzgalmának „jutalma”. Szalay Gyula Orosházaról való eltávolításának története, In: Fekete Károly, Kustár Zoltán, Kovács Ábrahám (szerk.): Átjárható határok: Ünnepi kötet dr. Gaál Botond professzor 65. születésnapjára. Debrecen, 2011, 259–268 (Acta Theologica Debrecinensis 2).
- Az 1962-es kolozsvári református püspökválasztás és a Szekuritáté, Egyháztörténeti Szemle 13 (2012)/2, 52–74.
- A 343-as probléma, Studia Theologica Debreceinensis 2 (2013)/1, 47–61.
- A Securitate célkeresztjében. Tőkés László küzdelme a román politikai rendőrséggel. Kolozsvár, 2013.
- Szigorúan ellenőrzött evangélium. 1–4. köt. (átdolgozott, bővített kiadás), Kolozsvár, 2014.
- A totalitárius kommunista rendszer történeti kutatásának jogi keretei Magyarországon és Romániában, különös tekintettel az állambiztonsági szolgálatok működésére, In: Baráth Béla Levente (szerk.): Hittel és humorral. Tanulmánykötet a 60 éves Hörcsik Richárd születésnapjára. Debrecen, 2015. 199–220 (Acta. Debreceni teológiai tanulmányok 8).